

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
utorkom i srijedom od 10:15, P14

Tp1120 Biblijska egzegeza:
Psalmi i
Mudrosne knjige

Obasjaj nas (Ps 67)

I. korizma; melodija: donje note

O - bas - jaj nas Go - spo - di - ne li - cem svo - jim!

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
utorkom i srijedom od 10:15, P14

Tp1120 Biblijska egzegeza: Psalmi i Mudrosne knjige

**Poklad biblijske mudrosti u jezgri SZ-a
Ljetni semestar ak. g. 2023./24.**

Niko Bilić SJ

amdg.eu → nastava → FTI

Odakle započeti?

■ Knjiga Mudrosti 14,1-7

□ 2 [Drevnu lađu] sagradila je mudrost graditeljska.

3 Ali njome upravlja tvoja providnost, Oče,

koji si dao i na moru put i u valovima stazu pouzdanu:

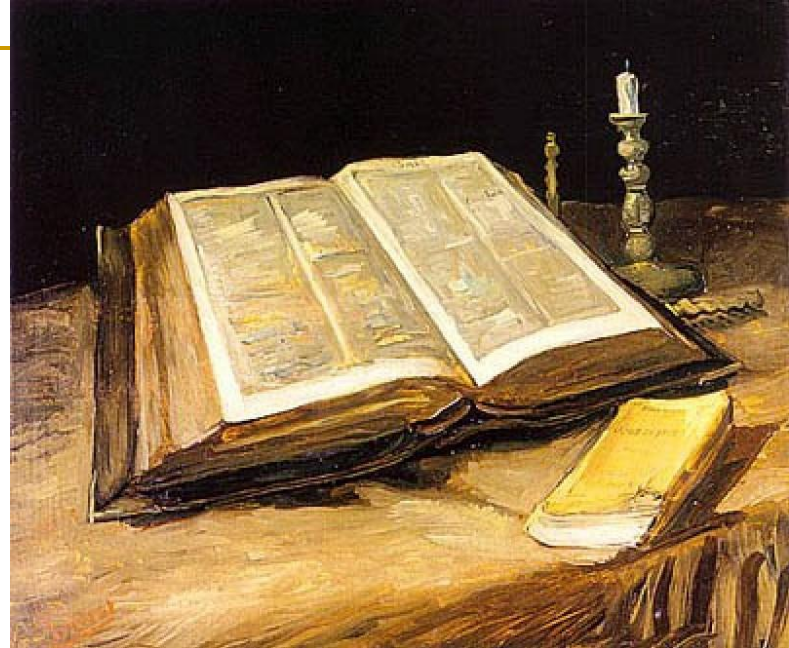
6 Pa i nekoć, kad su izgibali oholi divovi, sklonila se nada ovog svijeta u splav [...]

7 Blagoslovljeno je drvo po kojem pravda dolazi...

■ Molitva kralja Ezekije (Iz 38,10-20), vidi 19b:

□ Otac naučava sinovima tvoju vjernost.

■ Izaberite svoju knjigu i svoj psalam!

Kanon

- κανών – mjera:
 - ustaljeni popis i raspored
- Suvremeni kanon SZ:
- **Petoknjižje**
- i *Povijesne* knjige:
 - Jš do 2 Mak
- *Mudrosne* knjige:
 - Job do Sir
 - Psalmi
- *Proročke* knjige:
 - Iz do Mal

- NZ
- **Evandjelja i Djela**
- = **povijest**
- **Poslanice**
(Pavlove + katoličke)
- = **mudrost**
- **Otkrivenje**
- = **proroci**

Povijest kanona

- **Mudrosne knjige u suvremenom kanonu?**
- **Sredina! – iz Septuaginte**
 - **Prošlost – sadašnjost – budućnost**
- **Spisi u HB:**
 - **Psalmi, Job, Mudre izreke, Pjesma nad pjesmama, Propovjednik**
 - **= molitva, patnja, odgoj, ljubav, korist**
- **LXX:**
 - **Knjiga Mudrosti, Knjiga Sirahova = povijest**
- **7 knjiga u središtu Staroga zavjeta**
 - **Jeruzalemska Biblija: Job prije Psalama, Propovjednik prije Pj (kao LXX i Vg)**
 - **U HB Psalmi na početku, a Pj prije Prop**

Pouka u dijalogu

- *Pedagoški početak:*
Knjiga Mudrosti!
- **Ustroj bibl. mudrosti (Izr 4,10):**
- **“Poslušaj, sine moj!” → život**
 - **Izvor u Izl 13,14 i Pnz 6,20s**
- **“Odgovori sinu!”**
 - **“יהוה nas je izveo jakom rukom” (Izl 13,14; Pnz 6,21)**
 - **תורה Tora = Pouka**
- **Tko poučava u Izr 1,8; 6,20; 31,1?**
 - **Pouka oca, naputak majke (Izr 1,8)**
 - **Zapovijedi oca, nauk majčin (Izr 6,20)**
 - **Majka poučavala kralja (Izr 31,1)**

Literatura

- **Biblijski tekst, Jeruzalemska Biblija**
- **Anto Popović, *Mudrosne i poetske knjige. Uvod u knjige Staroga zavjeta 3*, KS, Zg, 2020.**
- **Nikola Hohnjec, *Umijeće biblijske mudrosti – egzegetsko-teološki uvod u knjige i sadržaj*, Kršćanska sadašnjost, Priručnici sv. 50, Zagreb, 2001.**
- ***Roland E. Murphy, The tree of life : an exploration of biblical wisdom literature, New York : Doubleday, 1990.***
- **Word Bible Commentary, svesci 18-23**
- **The Anchor Yale Bible Commentaries**
- **Herders Theologischer Kommentar zum Alten Testament**

Mudrac i mudrost

- Tko je Mudrac u
Izr 1,1, Pj 1,1, Prop 1,1?
- Salomon, sin Davidov,
kralj (Izr 1,1)
- Salomonova pjesma (Pj 1,1)
- Davidov sin, kralj (Prop 1,1)
 - Molitva u 1 Kr 3,6-9:
 - **לב שמע** *leb šomé^a* “srce koje sluša” (1 Kr 3,9)
 - Kako su nastale knjige prema Izr 25,1?
- “Ezekijina akademija” – prikupili

Kako su nastali psalmi?

- 1 Ljet 16,8; Ps 105,1:
- *Hvalite Jahvu, prizivajte mu ime; navješćujte među narodima djela njegova*
 - **Kontekst?**
(tko, kome govori, kada?):
- David Asafu i braći
- kad je donesen Kovčeg
- **Sadržaj?**
 - Počast
 - Molitva
 - Međunarodna objava
 - Do danas!
- Ps 1 s Ps 2 uvod
- u 5 knjiga psalama
 - Usp. Petoknjižje
 - Hermeneutički ključ
- **Zaključak: Ps 146-150**

Ps 1: Kako biti sretan

- **blaženstvo** ljudske osobe (‘iš v1)
 - koji je put prema v2?
- **Zakon-Tora** תורה (v2)
- = životna pouka – Božja
 - ⇔ “put” propasti (דרך v1.6)
- **Pristup?** (v2)
- **Užitak** + meditacija dan i noć (v2)
- **Simbol?** (v3)
- **drvo** (od Post do Otk) – Post 1,28
 - Budite plodni!
- **Opreka: grješnik – pravednik v5s**
 - “neće ustati” (v5 – usp. “pljeva”)
 - ⇔ put poznat Bogu (עֵדֶי v6)
- **Zlotvor, opak (v1.4s)**
 - što nudi u v1?
- **Savjetuje (v1)**
- **Grješnici (v1.5)**
- **Stanište tračarâ (v1)**
 - ⇔ zajednica pravednikâ (v5)
- **Simbol? (v4)**
- **pljeva**

Uzdam se (Ps 52)

D A D G D A D

Uz - dam se u Bo-žju do - bro - tu do - vije - ka

10 D A D G D A D

Uz - dam se u Bo-žju do - bro - tu do - vije - ka